

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі
Протокол № 2 від 03 вересня 2018 р.
Зав. кафедри

 С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«СЕРТИФІКАЦІЯ»

Ступінь: бакалавр

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник:
Скляр Н.М,
доцент кафедри підприємництва і
торгівлі, к.е.н.

2018 - 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів за напрямом 6.030510 "Товарознавство і торговельне підприємництво", спеціалізації 6.030510.01.02 "Товарознавство продовольчих товарів і комерційна діяльність"
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	4
Практичні/ семінарські, годин	
Лабораторні, годин	4
Самостійна робота, годин	142
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль - формування у студентів комплексу знань щодо сертифікації як одного із важливих механізмів управління якістю, який дає можливість об'єктивно оцінювати продукцію, забезпечувати контроль за відповідністю продукції вимогам екологічної чистоти; освоєння нормативно-правових та методологічних основ процесу сертифікації.

Завдання: набуття знань з видів сертифікації в Україні, правил і порядок проведення сертифікації; вивчення знаків відповідності і правил їх застосування; засвоєння правил маркування продовольчих та непродовольчих товарів; формування вміння ідентифікувати знаки, що проставляються на продукції згідно різних видів сертифікації; уміння розшифровувати штрих-коди, міждержавні маркувальні знаки; вивчення різних видів штрихових кодів і структури міжнародних стандартів.

Предмет: органи сертифікації; система сертифікаційних заходів в Україні та за кордоном; міжнародні стандарти, які регламентують діяльність відповідних установ; перспективами розвитку єдиної сертифікаційної політики в Європі та в світі; схема сертифікації; атестація виробництва; акредитація; оцінювання відповідності; контроль; випробування на відповідність; оцінювання (продукції) за зразком; нагляд за відповідністю; ліцензія; експерт-аудитор; випробування; випробувальна лабораторія; орган з акредитації (лабораторії); протокол випробувань акредитованої лабораторії; сертифікат відповідності; знак відповідності (у галузі сертифікації); сертифікат на систему якості підприємства; атестат виробництва; реєстр Української державної системи сертифікації продукції.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Теоретико-правові основи сертифікації в Україні.

Тема 2. Види, органи і функції системи сертифікації.

Тема 3. Загальна схема, правила та порядок проведення сертифікації.

Тема 4. Знак відповідності в Україні і правила його застосування. Міжнародні знаки відповідності продукції.

Тема 5. Маркування товарів.

Тема 6. Сутність, мета та принципи екологічної сертифікації в Україні і ЄС.

Тема 7. Екологічне маркування.

Тема 8. Застосування системи EAN - UCC.

Тема 9. Базові норми України з питань штрихового кодування товарів.

Тема 10. Штрих - кодова символіка EAN/ UP та адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (заочна форма навчання для студентів за напрямом 6.030510 "Товарознавство і торговельне підприємництво", спеціалізації 6.030510.01.02 "Товарознавство продовольчих товарів і комерційна діяльність")				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1 . Сутність та завдання сертифікації. Знаки відповідності та маркування товарів					
Тема 1. Теоретико-правові основи сертифікації в Україні	13	1		-	12
Тема 2. Види, органи і функції системи сертифікації	14	-		1	13
Тема 3. Загальна схема, правила та порядок проведення сертифікації	15	-		1	14
Тема 4. Знак відповідності в Україні і правила його застосування. Міжнародні знаки відповідності продукції.	17	1		-	16
Тема 5. Маркування товарів.	17	-		-	17
Разом за модулем 1	76	2		2	72
Змістовий модуль 2. Практика застосування базових норм міжнародного штрихового кодування товарів в Україні. Екологічна сертифікація і маркування.					
Тема 6. Сутність, мета та принципи екологічної сертифікації в Україні і ЄС.	14	1		-	13
Тема 7. Екологічне маркування	14	-		1	13
Тема 8. Застосування системи EAN - UCC.	16	-		-	16
Тема 9. Базові норми України з питань штрихового кодування товарів.	15	1		-	14
Тема 10. Штрих - кодова символіка EAN/ UP та адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні.	15	-		1	14
Разом за модулем 2	74	2		2	70
Усього годин	150	4		4	142

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
1	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Теми 2-3. Види, органи і функції системи сертифікації в Україні та в країнах ЄС. Загальна схема, правила та порядок проведення сертифікації.	2
2	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Теми 7- 10. Типи інформації та знаки екомаркування в ЄС. Штрих - кодова символіка EAN/UP та адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні.	2
Усього		4

5. Індивідуальні завдання

1. Відповідно до другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни розв'язати практичні завдання запропоновані у темі 2,3 (стор. 18-20).
2. Відповідно до другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни розв'язати практичне завдання запропоноване у темі 10 (стор. 25-27). Розв'язати тести з теми 6, 7,8,9 відповідно до третього розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (стор. 41-49).

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1: Сутність та завдання сертифікації. Знаки відповідності та маркування товару.	72	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: предмет, об'єкт і завдання сертифікації; основні терміни; мета сертифікації; значення сертифікації; система стандартів з сертифікації; директиви та нормативні документи спеціалізованих організацій ООН, Європейського Союзу та їх гармонізація; основні напрямки діяльності України в галузі сертифікації; обов'язкова сертифікація; добровільна сертифікація; організаційна структура органу з сертифікації; функції органу сертифікації; правила сертифікації продукції; порядок проведення робіт з сертифікації продукції згідно з нормативними документами ЄС;	Тестування, перевірка індивідуального завдання

		голографічний захист знака; правила застосування знака відповідності; знаки відповідності Німеччини, Франції, Великобританії; знаки відповідності США, Японії та інших країн; Українська державна система сертифікації та знаки відповідності України; міждержавні знаки маркування, знаки відповідності в системі ГОСТ Р. 2. <i>Рекомендована література:</i> [1-3;5; 8; 10; 11; 12;14;16;17]. 3. Самотестування.	
Змістовий модуль 2: Практика застосування базових норм міжнародного штрихового кодування товарів в Україні. Екологічна сертифікація і маркування.	70	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, мета і об'єкт екологічної сертифікації; обов'язкова екологічна сертифікація; основні компоненти системи екологічної сертифікації; законодавча база екологічної сертифікації; принципи екосертифікації ЄС; інформаційні екознаки; екосертифікація ЄС; поняття екологічного маркування; знак екомаркування ЄС; мета введення екомаркування; типи інформації; принципи застосування СИСТЕМИ EAN - UCC; унікальний ідентифікаційний номер в системі EAN - UCC; електронний каталог EAN; сканування штрихових кодів; система ідентифікації; державні нормативні документи України щодо штрихового кодування товарів та електронного обміну даними (EDI); Державні стандарти України з питань штрихового кодування товарів; нормативні документи асоціації —"ЄАН - Україна"; специфікація асоціації —"ЄАН - Україна"; поняття про штрих - кодову символіку EAN/UP; штрихові коди EAN - 13, EAN - 8, ITF - 14; штрихові коди UCC/ EAN-128; адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні; особливості ідентифікації товарів; ідентифікаційні номери EAN - UCC в Україні 2. <i>Рекомендована література:</i> [2; 4; 6; 7;8; 11; 14;16;17] 3. Самотестування.	Тестування, перевірка індивідуального завдання
Разом	142		

7. Результати навчання

1	Знання і розуміння основних термінів з сертифікації, видів сертифікації в Україні, правил і порядку проведення сертифікації.
2	Уміння застосування знаків відповідності, правил маркування продовольчих та непродовольчих товарів, міждержавних маркувальних знаків, різних видів штрихових кодів.

3	Уміння об'єктивно оцінювати продукцію, забезпечувати контроль за відповідністю продукції вимогам екологічної чистоти, користуватися каталогами, показниками стандартів та інформаційними показниками.
4	Уміння проводити порівняльний аналіз міжнародних норм зі стандартизації щодо застосування їх у зовнішньоекономічній діяльності.
5	Здатність обґрунтувати та визначити знаки відповідності і правила їх застосування.

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
20	20	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Скляр Н.М. Сертифікація: візуальний курс лекцій / Н.М. Скляр.: [ДонНУЕТ], 2017. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.moodle.donnuet.edu.ua/course/view.php?id=713#section-0>
2. Закон України «Про стандартизацію» № 1315-VII від 05.06.2014р. // ВВР - 2014, № 31, ст.1058 [Електронний ресурс] // Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>
3. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» № 124-VIII від 15.01.2015р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>

4. Закон України «Про захист прав споживачів» № 3682-ХІІ від 15.12.1993р. в редакції 2017р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
5. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» № 771/97-ВР від 23.12.1997р.[Електронний ресурс] // Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>
6. Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» № 2407111 від 17 травня 2001р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14>
7. Угода Світової організації торгівлі про технічні бар'єри в торгівлі, затверджена Рішенням Ради № 94/800/ЄС від 22 грудня 1994 року (Official journal L 336, 23/12/1994 P. 0001 —0002).
8. Угода про застосування санітарних та фіто санітарних заходів, затверджена Рішенням Ради 94/800/ЄС від 22 грудня 1994 року про укладення від імені Європейського Співтовариства, в межах його компетенції, угод, досягнутих під час Уругвайського раунду багатосторонніх переговорів (1986'1994) (Official journal L 336, 23/12/1994).
9. Указ Президента України "Про Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів" від 13 квітня 2011 року N 465/2011 [Електронний ресурс] // Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>
- 10.Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил використання модулів оцінки відповідності» від 13 січня 2016 р. № 95 [Електронний ресурс]// Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2016-%D0%BF>
- 11.Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 04 квітня 2018 року № 877-V [Електронний ресурс]// Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>
- 12.Регламенти Європейської комісії Commission Regulation (EU) 2015/705 [Електронний ресурс]// Режим доступу: – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/>
- 13.Топольник В. Г. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю/В. Г. Топольник , М. А. Котляр [Текст] : навч. посібник / Топольник В. Г., Котляр М. А. - Л. : "Магнолія- 2006", 2017. – 210с.

Допоміжна

14. Бичківський Р.В. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація [Текст] : підруч.для вищ. навч.закл. / Р. В. Бичківський [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . — Л., 2004 . — 560 с.
- 15.Захист прав споживачів: Навч. посіб. / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвінська, О. І. Башкатова. — К.: МАУП, 2007. — 382 с.
- 16.Кириченко Л. С, Самойленко А. А. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг: Підручник/ Л. С. Кириченко, А. А. Самойленко. — Х.: Вид-во «Ранок», 2008. — 240 с.
- 17.Топольник В.Г. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю [Текст] : навч. посіб. : рекомендовані М-вом освіти і науки України для студ. вищ.

- навч. закл. / В. Г. Топольник, В. Д. Кожевнікова ; М-во освіти і науки України, Укр. мор. ін-т . — Севастополь : [УМІ], 2010 . — 179 с.
18. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 336 с.
19. Саранча Г.А. Метрологія, стандартизація, відповідність, акредитація та управління якістю [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. А. Саранча . — К.: Центр навчальної літератури, 2006 . — 672с.
20. Тарасова В.В., Малиновський А.С., Рибак М.Ф. Метрологія, стандартизація і сертифікація: Підручник/За заг .ред. В.В Тарасової - К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 264с.
21. Скляр, Н. М., Бондарчук М.Є. Високотехнологічний експорт України на азійських ринках [Текст] / Н. М. Скляр, М.Є. Бондарчук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. –К: КНЕТУ -2017. - №2 – С. 61-70

Інформаційні ресурси

22. Офіційний сайт НТФ «Інтес» QDProfessional [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.qdpro.com.ua/products/qdprofessional>
23. Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/.
24. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку // [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://unctad.org>.
25. Науково-дослідний центр стандартизації, сертифікації та якості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrndnc.org.ua>
26. Стандартизація, метрологія, сертифікація. УКРСЕПРО [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://csm.kiev.ua>

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни (заочна форма навчання)						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Сутність та завдання сертифікації. Знаки відповідності та маркування товару.	2		2		72	Лютий-березень 2019 року	15.03.2019 р.
2	Змістовий модуль 2. Практика застосування базових норм міжнародного штрихового кодування товарів в Україні. Екологічна сертифікація і маркування.	2	Січень 2019 року	2	Січень 2019 року	70	Березень-квітень 2019 року	05.05.2019 р.
3	Індивідуальне завдання							05.05.2019 р.